

Українська мова

Урок № 29.

Тема: **Поняття мовної стійкості. Джерела, що живлять мовну стійкість**

Мета: - навчальна – з'ясувати суть поняття «мовна стійкість», особливості вияву мовної стійкості; джерела, що живлять мовну стійкість;

-розвивальна – розвивати словесно-логічне та образне мислення, зв'язне мовлення, мовні смаки й мовне чуття, активізувати критичне мислення;

- виховна – виховувати патріотичні почуття, готовність і потребу спілкуватися українською мовою.

Тип уроку. Урок-конференція.

Міжпредметні зв'язки. Українська література, історія.

Обладнання: підручник «Українська мова, 11 клас».

Хід уроку

I. Організаційний момент

Мово! Пресвятая Богородице мого народу! З чорнозему, рясту, любистку, м'яти, євшан-зілля, з дніпровської води, від зорі і місяця народжена!

Мово! Мудра Берегине, що не давала погаснути земному вогнищу роду нашого і тримала народ на небесному Олімпі волелюбності, слави і гордого духу.

Мово! Велична молитво наша у своїй нероздільній трійці, що єси ти і БогЛюбов, і Бог-Віра, і Бог-Надія. Тож стояла Ти на чатах коло вівтаря нашого національного храму й не впускала туди злого духа виродження, злого духа скверноти, злого духа ганьби. І висвячувала душу козацького роду спасенними молитвами і небесним вогнем очищення, святими водами Божого річища, щоб не змалів і не перевівся народ той. І множила край веселий, святоруський і люд хрещений талантами, невмирущим вогнем пісень і наповнювала душу Божим сьайвом золотистонебесним, бо то кольори духовності і Божого знамення.

Мово моя! Звонкова кринице на середохресній дорозі нашої долі. Твої джерела б'ють десь від магми, тому й вогненна така. А вночі купаються в Тобі ясні зорі, тому й ласкава така. Тож зілювала Ти втомлених духом, давала силу, здоров'я, довгий вік і навіть безсмертя тим, що пили Тебе, цілющу джерелицю, і невмирущими ставали ті, що молилися на дароване Тобою Слово. Бо «Споконвіку було Слово. І Слово було у Бога. І Слово було Бог».(К. Мотрич)

II. Повідомлення теми та завдань уроку

Записують учні в зошит тему . На сьогоднішньому уроці ми:

- повинні стати на захист української мови;
- маємо довести всім присутнім, а особливо собі, що мова – найцінніший скарб, який ми повинні вивчати й берегти, бо без мови немає нації;
- що мовна стійкість – це ключова риса національномовної особистості.

III. Робота над темою уроку.

1. Законспектувати текст.

В статті 10 Конституції України записано, що державною мовою в Україні є українська мова.

Ми знову стоїмо перед парадоксальним фактом українізації в Україні. Нещодавно прийнято закон, що кожна 4 –та пісня на Українському радіо має звучати українською мовою. Як на мою думку, це ще тільки перший крок. Щорічно з метою утвердження державного статусу української мови, піднесення її престижу проводяться конкурси знавців української мови ім. Петра Яцика, ім. Тараса Шевченка, «Соняшник» та ін. В той же час на телебаченні поширена двомовність, у великих містах, в тому числі і в столиці України, Києві, звучить частіше мова окупанта. Найжахливішим є те, що деякі наші земляки не хочуть знати й вивчати рідну мову, навіть обранці народу – депутати Верховної Ради, часто виступають поросійськи.

На захист української мови ставали в усі часи її утисків і письменники, ризикуючи часто власним життям.

2. Творчий диктант.

Скласти синонімічні ряди:

1. Іти – простувати, прямувати, мандрувати, топати, тупцяти, тупцювати, тупати; крокувати, ступати; шпаціювати, маршувати; цибати; дефілювати; юрмитися; валити; пливти, плинути; віятися; чимчикувати, полинати; теліпатися, телючитися; дріботіти; пертися, тарабанитися; вибиратися; виметнутися; вислизати; віддалятися; пробиватися, прослизати; прокрадатися; пірнати; пхатися; прибувати; приволікатися; прителіпатися; прибиватися; нагодитися; добератися.
2. Хвилювати – непокоїти, тривожити, турбувати, розтривожувати, бентежити, роз'ятрювати, бунтувати, розбурхувати, порушувати, зачіпати, баламутити, каламутити, муляти, непутити, колотити, зворохоблювати, потрясати, мутити, палити, лихоманити.
3. Швидко – стрімко, хутко, прудко, шпарко, гінко, мерщій, стрілою, вихором, поривчасто, невпинно, шалено, прожогом, стрімголов, сторчголів, навзаводи, чимдуж, щодуху, галопом, притьмом, швидкома, бігцем, гвалтовно, миттю, раптово, мигцем, моментально, живо, помахом, опукою, блискавично, льотом, махом, духом, моторно, жваво, енергійно, рухливо.

3. Лексичний марафон

- Доберіть кожен по 1 епітету до слова «мова». (Рідна, материнська, державна, багата, чудова, розкішна, поетична, пісенна, щира, натхненна, благословенна, виразна, ніжна, гнучка, пелюсткова, калинова, солов'їна, мелодійна, наймиліша, дотепна, іскрометна, лірична, пречиста, вродлива, сучасна, таємнича...).

IV. Підсумок уроку

1. Зачитування законспектованих тез.
 2. Інтерактивна вправа «Мікрофон»
- Після виголошених думок ви зробили певні висновки. Озвучте їх, будь ласка.
 - Ми повинні всюди розмовляти рідною мовою, вивчати, берегти, бо без мови немає нації.

- У нас є мовні обов'язки – і ми їх повинні виконувати, щоб не зникнути як народ.
- Як можна зрадити мову наших батьків?!
- Я вивчатиму мову й надалі, бо вона мова народу, до якого я належу.
- Український народ чогось досягне, якщо об'єднається навколо ідеї збереження національної культури й української мови як її основи.

V. Оцінювання роботи учнів на уроці

VI. Домашнє завдання

- 1) Скласти твір-мініатюру на тему «Ущербний той, хто мову забуває...»